

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

การที่จะพัฒนาประเทศไทยให้บังเกิดความเจริญก้าวหน้าทัดเทียมกับนานาอารยประเทศในทุกๆ ด้านนั้น จำเป็นต้องอาศัยปัจจัยหลายๆ ด้านมาเป็นองค์ประกอบเกื้อหนุน เช่น ทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ ทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์ ความมั่นคงทางการเมือง การปกครอง ความเจริญมั่นคงทางวัฒนธรรมและศีลธรรม รวมถึงประชาชนมีสุขภาพอนามัยที่ดีอย่างถ้วนหน้า อย่างไรก็ตามทรัพยากรมนุษย์ถือว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุด โดยเฉพาะเยาวชน ซึ่งเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญต่อการพัฒนาประเทศไทยในอนาคตจะต้องได้รับการดูแลอย่างมีระบบ ในทุกๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านการศึกษาที่เป็นองค์ความรู้สำคัญ หรือด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน โดยเป็นที่ยอมรับกันว่า การศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญที่สุด เพราะการศึกษาเป็นการสร้างองค์ความรู้แบบยั่งยืน ช่วยกำจัดความไม่รู้ ขจัดความยากจน สร้างทักษะชีวิตทำให้ครอบครัวและชุมชนเข้มแข็ง ช่วยรักษาวัฒนธรรม ประเพณีและสิ่งแวดล้อมให้ดำรงอยู่ ประเทศไทยจะพัฒนาให้มีความรุ่งเรืองทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองไม่ได้เลย ถ้าหากประชากรของประเทศขาดการพัฒนาด้านการศึกษา ดังความเห็นของพระพรหมคุณาภรณ์เมื่อครั้งดำรงสมณศักดิ์เป็นพระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการศึกษาไว้ว่า การศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนามนุษย์ ซึ่งอาจมองได้สองทางคือในแง่ของทฤษฎีตะวันตกจะมองมนุษย์ในฐานะทรัพยากร คือมองมนุษย์ว่าเป็นทุนเป็นปัจจัยเพื่อนำมาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แต่ถ้ามองในแง่พุทธธรรมแล้วจะมองมนุษย์ในฐานะที่เป็นคนมีศักดิ์ศรี มีชีวิต มีจุดมุ่งหมายของชีวิต มีความสุข มีอิสรภาพ มีความดีงามในชีวิต (พระพรหมคุณาภรณ์ [ป.อ. ปยุตฺโต]. 2542, หน้า 3) ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ที่ได้กำหนดไว้ว่า การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนามนุษย์เพื่อพัฒนาประเทศ ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญที่สุดในการสร้างสรรค์ ความเจริญก้าวหน้า และแก้ไขปัญหาต่างๆ ในสังคม การศึกษาจึงเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคล และสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึกอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรมและประเพณี

นอกจากนี้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับดังกล่าวได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการในการจัดการศึกษาไว้ในมาตรา 6 ความว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนา

คนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และกำหนดแนวการจัดการศึกษาไว้ในมาตรา 22 ความว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มศักยภาพ การจัดการศึกษาต้องเน้น คุณคุณธรรมเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุขอันเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของการปฏิรูปการศึกษาของไทย

และสภาพสังคมไทยในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันว่า มีความเจริญก้าวหน้าในการพัฒนาประเทศด้วยเทคโนโลยี ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงหลายด้าน ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และสิ่งแวดล้อม ประชาชนส่วนหนึ่งได้รับความสะดวกสบายทางวัตถุมากขึ้น ในขณะที่เดียวกัน ความเสื่อมทางจิตใจก็ทวีขึ้นจนเป็นที่น่าวิตก ดังจะเห็นได้จากปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นอย่างสลับซับซ้อน เช่น ประชาชนไม่เคารพศีลธรรม วัฒนธรรม ประเพณี ขาดระเบียบวินัย มีค่านิยมในทางฟุ้งเฟ้อ ฟุ่มเฟือย เห็นแก่ตัว เป็นต้น จนกล่าวได้ว่า “พัฒนาแต่ไม่เจริญ” (พระปลัดนอบ รุกขิตสีโล, 2536, หน้า 19) นั่นคือ พัฒนาแต่เพียงด้านวัตถุ โดยขาดการพัฒนาทางด้านจิตใจ

การพัฒนานี้มิได้มองข้ามสภาวะแวดล้อมอื่นๆ ไปแต่ต้องพัฒนาอย่างบูรณาการพร้อมกัน ทั้งสิ่งที่เป็นรูปธรรมและทางด้านกายภาพ (วัตถุ) ต่างๆ และพร้อมกันนั้น ก็พัฒนาสิ่งที่เป็นนามธรรม (จิตใจ) และสติปัญญาควบคู่กันไป ไม่ว่าจะป็นระดับบุคคล สังคม เศรษฐกิจ การเมือง เป็นต้น โดยไม่มุ่งที่จะพัฒนาโดยแยกส่วน ทั้งภายในและภายนอกระบบที่มีผลกระทบอันจะเป็นข้อสมมุติฐานแห่งปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน (พุทธทาสภิกขุ, 2536, หน้า 38) พฤติกรรมของเยาวชนที่เบี่ยงเบนไปจากหลักธรรมของศาสนาในขณะนี้เป็นที่น่าวิตกอย่างยิ่งเพราะมีผลสะท้อนถึงความมั่นคงของสังคมโดยตรง การห่างเหินจากศาสนาของเยาวชนยิ่งเห็นได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้นระหว่างมีการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม หลังจากสงครามโลกครั้งที่สอง ภาวะเช่นนี้ทำให้สิ่งแวดล้อมภายในประเทศไทยเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว แนวความคิด และปรัชญาชีวิตของเยาวชนผิดไปจากเดิมมาก ระบบการศึกษาก็จัดระบบที่ผิดพลาด ดังที่ท่านพุทธทาส (2536, หน้า 8) ได้กล่าวไว้ว่า การศึกษาตามแผนปัจจุบันละเลยบทเรียนทางศีลธรรม การศึกษาที่ไม่มีบทเรียนทางศีลธรรมไม่เป็นภาคจริยศึกษาย่อมไร้ประโยชน์ และอาจเป็นอันตรายของสังคมอีกด้วยศาสตร์ทั้งหลายที่มนุษย์กำลังเรียนอยู่ในโลกนี้เรียนเพื่อจะไปเป็นเครื่องมือ หรืออุปกรณ์ของเทคโนโลยีไม่เคยนำไปใช้เป็นอุปกรณ์ของความสว่างไสวทางวิญญาณ ซึ่งเป็นมรดก

ของชาวตะวันตก ปู่ ย่า ตา ยาย ของเราไม่เคยประสบความสำเร็จหรือปัญหายุ่งยากทางศีลธรรม เพราะเขายึดในหลักความสว่างทางวิญญาณ คือ พระธรรม หรือศาสนา การศึกษาแผนปัจจุบันของไทย ตามแบบฝรั่งเลยเป็นเรื่องของวัตถุไปหมด และกลายเป็นเงื่อนไขสร้างปัญหาให้กับเยาวชน

ความสำคัญของโครงการอันเกิดมาจากสภาพสังคมโดยทั่วไปมีปัญหาด้านคุณธรรมจริยธรรม คนส่วนใหญ่จึงยึดติดอยู่กับความสำเร็จทางด้านวัตถุกันมากจนขาดความเอาใจใส่ในเรื่องของศีลธรรมคุณธรรม ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นโดยเฉพาะปัญหาเยาวชน ส่วนหนึ่งเป็นปัญหาที่ต้องแก้ไขด้วยศีลธรรมและคุณธรรม หากเยาวชนได้รับการเรียนรู้และอบรมสั่งสอนในเรื่องศีลธรรมและคุณธรรมอย่างสมบูรณ์แล้ว เยาวชนก็สามารถเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ “เก่ง ดี และมีสุข” ได้ เมื่อเป็นเช่นนี้ปัญหาก็ไม่ถูกสร้างขึ้นแก่สังคม เท่ากับเป็นการลดปัญหาอีกทางหนึ่ง

พระพุทธศาสนาเป็นแหล่งแห่งวัฒนธรรมความดีงามคู่ชาติไทยมาแต่โบราณ ระบบพุทธธรรมได้มีบทบาทช่วยจรรโลงจิตใจชาวไทยมาช้านาน คำสอนทางพระพุทธศาสนาจึงมีความหมายมากในการที่บัณฑิตชนทั้งหลายจะน้อมนำมาเป็นแสงสว่างช่วยนำทางชีวิต นำมาช่วยแก้ไขสังคม ดังนั้น การปลูกฝังศีลธรรมและคุณธรรม ให้เกิดขึ้นในตัวเยาวชนนั้นเป็นเรื่องที่จะต้องสร้างสรรค์ให้เกิดตลอดเวลา อย่างสม่ำเสมอ ต่อเนื่อง และไม่ตัดขาดจากการให้ความรู้ทางวิชาการของกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระ ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 การเข้าค่ายฝึกอบรมศีลธรรม “ค่ายคุณธรรม” เป็นวิธีหนึ่งในการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา มาเผยแผ่ให้เยาวชนในวัยเรียนได้ดี เพื่อสร้างความศรัทธา และตระหนักและมุ่งมั่นที่จะกระทำความดี (บุญมี แทนแก้ว, และอุดมลักษณ์ แทนแก้ว, 2547, หน้า 86)

ในสภาพสังคมไทยในปัจจุบัน ศาสนาพุทธถือว่าเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของคนส่วนใหญ่ในประเทศ ดังจะเห็นได้ชัดเจนทางการศึกษาของไทยแต่เดิมมีศูนย์กลางอยู่ที่วัด มีพระเพณีการบวชเรียน และใช้วัดเป็นแหล่งการศึกษาให้กับคณะสงฆ์ที่อยู่ในวัด ซึ่งสอนทั้งวิชาการ และวิชาธรรมวินัย (พระเทพเวที, 2531 หน้า 118) แต่ในสังคมปัจจุบันมีความเจริญก้าวหน้าพร้อมด้วยสิ่งดึงดูดใจให้หลงไหลไปตามกระแสของค่านิยม ซึ่งเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทต่อวิถีชีวิตของเยาวชนให้ได้รับความสะดวกสบายทางด้านวัตถุมากขึ้น ในขณะที่เดียวกันความเสื่อมทางด้านจิตใจก็ทวีขึ้นจนเป็นที่น่าวิตก ดังที่เราได้พบตามหน้าหนังสือพิมพ์ ศาสนาพุทธของเราอาจเสื่อมลงได้ เพราะเยาวชนเหล่านั้นส่วนหนึ่งเป็นศาสนทายาทที่เข้ามาบวชเรียน และนักเรียนของโรงเรียนศรีนภเชตวิทยา (พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา) ซึ่งเป็นสามเณรทั้งหมดก็คือเป็นเยาวชน ของชาติที่กำลังเจริญเติบโตขึ้นท่ามกลางของสังคมที่มีความเจริญก้าวหน้าทางด้าน

วิทยาศาสตร์ พร้อมไปด้วยเทคโนโลยีที่มีอิทธิพล ตลอดถึงความเจริญทางด้านเทคโนโลยีการสื่อสารต่างๆ ที่ดึงดูดจิตใจของเยาวชนให้หลงใหลไปตามกระแสของค่านิยมของสังคมที่รุนแรง ซึ่งเข้ามามีบทบาทต่อการชักนำให้เยาวชนยึดติดจนทำให้เกิดปัญหาต่างๆ อันเป็นผลต่อการเปลี่ยนแปลง ด้านวิถีชีวิต แนวคิดกับเยาวชนของชาติที่เบี่ยงเบนหนีห่างจากศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม โดยเฉพาะค่านิยมที่ไม่ถูกต้องขัดต่อหลักธรรมวินัย ข้อวัตรปฏิบัติของพระพุทธศาสนา ตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของไทย อันก่อให้เกิดความสับสนวุ่นวายขึ้นในสังคม ซึ่งกำลังเป็นปัญหาของชาติ โดยทางคณะครูอาจารย์โรงเรียนศรีนภเขตวิทยา (พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา) ได้พิจารณาเห็นว่า “การสร้างเยาวชนให้มีคุณธรรม คือการสร้างชาติ” จึงได้ดำเนินการจัดโครงการฝึกอบรมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน เพื่อปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และหลักการปฏิบัติที่ดีงามให้แก่สามเณรนักเรียน โดยใช้หลักปฏิบัติ และหลักธรรมของพระพุทธศาสนาเป็นแนวทาง เพื่อให้ปฏิบัติตนเป็นสามเณรที่ดี เป็นทายาทสมณะที่งามของพระพุทธศาสนาของสังคม และเป็นเยาวชนที่มีคุณภาพของชาติต่อไป

ดังนั้น เพื่อให้ทราบประสิทธิผลของโครงการ ผู้ศึกษาในฐานะเป็นผู้เกี่ยวข้องและให้ความเห็นชอบ โครงการฝึกอบรมคุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียนโรงเรียนศรีนภเขตวิทยา (พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา) อำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์ จึงมีความสนใจที่จะประเมินผลโครงการนี้ โดยใช้รูปแบบการประเมินของ Kirk Patrick โดยมีการประเมิน 2 ระยะ ได้แก่ ระยะระหว่างการอบรม มีประเด็นการประเมิน ได้แก่ ด้านปฏิกริยา (Reaction) และด้านการเรียนรู้ (Learning) และระยะหลังการอบรม มีประเด็นการประเมิน ได้แก่ ด้านพฤติกรรม (Behavior) และด้านผลลัพธ์ (Results) นำข้อมูลที่ได้ไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์การประเมิน แล้วนำผลที่ได้ไปตัดสินใจ ในการวางแผนการดำเนินงาน เพื่อพัฒนาโครงการการฝึกอบรมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนศรีนภเขตวิทยา (พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา) อำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์ ต่อไป

จุดมุ่งหมายของการประเมิน

ในการประเมินโครงการการฝึกอบรมคุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียนโรงเรียนศรีนภเขตวิทยา (พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา) อำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์ มีวัตถุประสงค์ของโครงการดังต่อไปนี้

1. เพื่อประเมินปฏิกริยา (Reaction) ของผู้ร่วมโครงการที่มีต่อการดำเนินงานตามโครงการการฝึกอบรมคุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียนโรงเรียนศรีนภเขตวิทยา

2. เพื่อประเมินความรู้ (Learning) ของผู้เข้าร่วมโครงการที่เข้ารับการฝึกอบรมคุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียนโรงเรียนศรีนครินทรวิถียา
3. เพื่อประเมินพฤติกรรม (Behavior) ของผู้เข้าร่วมโครงการในการนำความรู้ไปใช้ ปฏิบัติงานตามโครงการการฝึกอบรมคุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียนโรงเรียนศรีนครินทรวิถียา
4. เพื่อประเมินผลลัพธ์ (Results) ของผู้เข้าร่วมโครงการที่มีต่อโรงเรียนศรีนครินทรวิถียา

ความสำคัญของการประเมิน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับของ โครงการการฝึกอบรมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนศรีนครินทรวิถียา (พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา) อำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์ มีดังนี้

1. ผลประเมินปฏิกิริยา (Reaction) ของผู้เข้าร่วมโครงการ ทำให้ทราบสถานภาพของ ผู้เข้าร่วมโครงการ ความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการ และข้อเสนอแนะของผู้เข้าร่วมโครงการ โดยภาพรวมอันจะเป็นประโยชน์ในการดำเนินโครงการต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. ผลการประเมินการเรียนรู้ (Learning) ของผู้เข้าร่วมโครงการทำให้ทราบว่าผู้เข้าร่วม โครงการมีความรู้ความเข้าใจในคุณธรรม จริยธรรมมากขึ้นเพียงใด และเมื่อเปรียบเทียบผลการ ประเมินก่อนและหลังการอบรมมีความก้าวหน้าและมีความแตกต่างกันหรือไม่
3. ผลการประเมินพฤติกรรม (Behavior) ของผู้เข้าร่วมโครงการในการนำความรู้ไปใช้ พัฒนาชีวิตในชีวิตประจำวันตามโครงการ ทำให้ทราบถึงสถานภาพของผู้เข้าร่วมโครงการ ระดับ พฤติกรรมของผู้เข้าร่วมโครงการ ระดับพฤติกรรมของผู้เข้าร่วมโครงการหลังการอบรม และ ข้อเสนอแนะของผู้ร่วมโครงการโดยภาพรวม เพื่อวางแผนพัฒนาพฤติกรรมของผู้เข้าร่วมโครงการ ให้เห็นความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพชีวิตโดยใช้คุณธรรม จริยธรรม
4. ผลการประเมินผลลัพธ์ (Results) ของผู้เข้าร่วมโครงการการฝึกอบรมคุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียนโรงเรียนศรีนครินทรวิถียา (พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา) อำเภอ ตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์ ทำให้ทราบถึงสถานภาพของผู้เข้าร่วมโครงการ ความพึงพอใจด้าน ผลลัพธ์ของผู้เข้าร่วมโครงการ และข้อเสนอแนะของผู้ร่วมโครงการโดยภาพรวม เป็นไป ตามวัตถุประสงค์หรือไม่ จะได้หาแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาในอนาคตต่อไป
5. ได้รูปแบบการประเมินการฝึกอบรมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน สามารถนำไป เป็นแบบอย่างในโครงการในลักษณะเดียวกัน อีกทั้งยังสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับโครงการอื่นๆ ที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน

ขอบเขตการประเมิน

1. การประเมินโครงการครั้งนี้เป็นการประเมินโครงการฝึกอบรมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนศรีนครินทรวิถียา (พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา) อำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์

2. หลักฐานในการฝึกอบรม ได้แก่ หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ประกอบด้วย ไตรสิกขา คือ 10 พรหมวิหาร 4 และความเมตตาในชีวิตประจำวัน

3. ลักษณะโครงการ เป็นโครงการอบรมเพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการ มีความรู้ความเข้าใจในความสำคัญของคุณธรรม จริยธรรม และสามารถนำเอาหลักธรรมที่ใช้ในการจัดฝึกอบรมไปใช้พัฒนาชีวิต ในการดำเนินชีวิตประจำวันของตนเองได้

4. ระยะเวลาดำเนินการระหว่างวันที่ 24-26 สิงหาคม 2552 และมีการติดตามประเมินผลพฤติกรรมและผลลัพธ์ หลังการฝึกอบรมไปแล้ว 2 สัปดาห์

5. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ผู้ศึกษาใช้วิธีการแบบเจาะจง (Purposive Random Sampling) ได้แก่ จากกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการทั้งหมด ซึ่งผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการประเมินโดยวิธีการสุ่มดังกล่าวจะมีจำนวน 310 รูป/คน ประกอบด้วย

- 1) ผู้บริหารโรงเรียน ที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 2 รูป
- 2) ครูผู้สอน จำนวน 17 รูป/คน
- 3) พระวิทยากร จำนวน 8 รูป
- 4) ญาติโยม 10 คน
- 5) นักเรียน จำนวน 273 รูป

6. พื้นที่ดำเนินการ ได้แก่ วัดตากฟ้า พระอารามหลวง โรงเรียนศรีนครินทรวิถียา (พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา) อำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์

7. ประเด็นการประเมินผล ใช้รูปแบบประสิทธิภาพการฝึกอบรมของ Kirk Patrick โดยมีการประเมิน 4 ประเด็น ได้แก่

1) ประเมินปฏิกิริยา(Reaction) ของผู้ร่วมโครงการที่มีต่อการดำเนินงานตามโครงการฝึกอบรม คุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียนโรงเรียนศรีนครินทรวิถียา (พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา) อำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์

2) ประเมินความรู้(Learning) ของผู้เข้าร่วมโครงการที่เข้ารับการฝึกอบรมตามโครงการฝึกอบรมคุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียนโรงเรียนศรีนครินทรวิถียา (พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา) อำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์

3) ประเมินพฤติกรรม (Behavior) ของผู้เข้าร่วมโครงการในการนำความรู้ไปใช้ ปฏิบัติงานตามโครงการฝึกอบรมคุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียนโรงเรียนศรีนภเขตวิทยา (พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา) อำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์

4) ประเมินผลลัพธ์ (Results) ของผู้เข้าร่วมโครงการที่มีต่อโรงเรียนศรีนภเขตวิทยา (พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา) อำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์

นิยามศัพท์เฉพาะ

โรงเรียนศรีนภเขตวิทยา หมายถึง โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ที่ตั้ง อยู่ในตำบลตากฟ้า อำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานพุทธศาสนาแห่งชาติ

โครงการการฝึกอบรมคุณธรรมจริยธรรม หมายถึง โครงการการฝึกอบรมคุณธรรม จริยธรรมของโรงเรียนศรีนภเขตวิทยา (พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา) สังกัดสำนักงานพุทธศาสนาแห่งชาติ ที่ดำเนินงานในปีการศึกษา 2552

ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ผู้จัดการโรงเรียนและผู้อำนวยการสถานศึกษาของโรงเรียนศรีนภเขตวิทยา (พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา) ซึ่งเป็นผู้บริหารโครงการการฝึกอบรมคุณธรรมจริยธรรม ในปีการศึกษา 2552

ครูผู้สอน หมายถึง ครูที่ทำหน้าที่สอนในโรงเรียน ที่ได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการโรงเรียน ให้กำกับดูแลนักเรียน

พระวิทยากร หมายถึง พระภิกษุที่ได้รับมอบหมายจากคณะสงฆ์วัดตากฟ้า พระอารามหลวง ให้เข้าร่วมดำเนินการฝึกอบรมคุณธรรม จริยธรรม และปฏิบัติหน้าที่เผยแพร่ให้ความรู้ เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ตามแผนการจัดกิจกรรมโครงการฝึกอบรม

นักเรียน หมายถึง สามเณรนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1 – 4 โรงเรียนศรีนภเขตวิทยา (พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา) อำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์

ญาติโยม ได้แก่ ชาวราษฎร์ที่ให้ความอุปถัมภ์ วัดตากฟ้า พระอารามหลวง และเข้ามาเกี่ยวข้องกับด้านต่างๆ เป็นประจำ เช่น การปฏิบัติธรรม, เป็นกรรมกรวัด เป็นต้น

การประเมินโครงการ หมายถึง กระบวนการในการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบ เพื่อมุ่งให้ได้ทราบถึงปัญหาอุปสรรค ผลกระทบของโครงการที่เกิดขึ้นจริง ประสิทธิภาพ และผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการเพื่อยุติโครงการ หรือดำเนินโครงการต่อไป

รูปแบบการประเมินโครงการ หมายถึง รูปแบบการประเมินประสิทธิภาพการฝึกอบรมของ Kirk Patrick โดยมีการประเมิน 4 ประเด็น ได้แก่

1) การประเมินปฏิกริยา (Reaction) เป็นการประเมินความพึงพอใจของผู้ร่วมโครงการที่เกี่ยวข้องโดยสภาพรวมของการฝึกอบรมด้าน วิทยากร สถานที่ ระยะเวลา หลักสูตร และเนื้อหาการฝึกอบรม และกิจกรรมการฝึกอบรมที่มีต่อการดำเนินงานตามโครงการฝึกอบรมคุณธรรมจริยธรรม

2) การประเมินความรู้ (Learning) เป็นการประเมินความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมทางพระพุทธศาสนา ที่เกี่ยวกับ ไตรสิกขา พรหมวิหาร 4 ความเมตตา และศีล 10 ของผู้เข้าร่วมโครงการที่เข้ารับการฝึกอบรมตามโครงการฝึกอบรมคุณธรรมจริยธรรม

3) การประเมินพฤติกรรม (Behavior) เป็นการประเมินพฤติกรรมของผู้ร่วมโครงการฝึกอบรมมีลักษณะ ดังนี้ การประพฤติปฏิบัติตามกฎระเบียบของสำนักเรียนและตามหลักของธรรมวินัย และการแสดงพฤติกรรมต่อทรัพย์สินส่วนรวม การแสดงพฤติกรรมกิจวัตรประจำวัน การแสดงพฤติกรรมการพัฒนา การแสดงพฤติกรรมการเรียน การแสดงพฤติกรรมปฏิบัติต่อครูอาจารย์ การแสดงพฤติกรรมปฏิบัติต่อเพื่อน

4) การประเมินผลลัพธ์ (Results) เป็นการประเมินผลลัพธ์ต่อความพึงพอใจของบุคลากรที่เกี่ยวข้องต่อพฤติกรรมของนักเรียนหลังการอบรม ด้านจริยวัตรและพฤติกรรมด้านการเรียน และด้านการเผยแผ่หลักธรรม